

vă mântuie din necaz? Să știți, că are gând rău, că-i lup îmbrăcat în piele de miel. Alungați-l, sburătorii-l dela voi cu petrii, căci vă strică liniștea și tichneala căsii!

Incredeți-vă, ómeni buni, în ai voștri, ascultați sfatul povățuitorilor voștri; căci is sânge din sângele vostru și nu vă înșală!

Lăsați patimile și năravurile rele, cari vă amăresc și vă imputinează traiul vieții! Cruțați agoniseala óselor vóstre, căci vă cruțați viața; nu imprăștiați fără chibzuință rodul muncii vóstre, căci vă imprăștiați viața vóstră, și viața vóstră e viața unui neam întreg.

De nu vom asculta unii de alții, de nu ne vom propti noi gardul, vom peri. Ne vom pune noi cu mâna noastră sfirșit vieții, noi cu mâinile noastre ne vom săpa grópa. Și-e laș, și-e rușinos să mori așa.

Dzeu vă povățuește prin rostul conducătorilor voștri. Smulgeți-ve din patimile, ce-ncep să vă împrejmuie de tóte părțile! Puneți-vă credința în Cel de sus, și atunci pacea și bucuria sfântă a unui traiu tihnit se va pogori între voi. Fiți trezi și temetori de Ddeu!

Sus, ómeni buni! Treziți-vă!

Petru S.

Crestături.

De necrezut ni se pare ceea ce cetim în un ziar din Cluj. Se zice, că Dl ministru de interne n'ar fi aprobat statutele unei *reuniuni de cumpănare*, din pricina, că prin atari reuniuni s'ar imputina venitele statului. Nu ne vine să credem așa ceva, căci ministrul nu póte să nu vadă și să nu simtă réul și pustiirea cea mare, ce urmază din necumpétul în beuturi. Dl Ministru trebuie să știe, că nu bețivii sunt folositori statului, ci ómenii trezi, muncitori și cruțatori. Trebuie se știe, că dacă venitele beuturilor sunt mari, mai mari sunt perderile morale, ce urmază din beție, și cheltuielile, ce le pórtă statul cu cei de prin temniță, cari au ajuns acolo în urma păcatelor făcute ameiții de beutură și cu îngrijirea bolnavilor de prin spitale și casele nebunilor, cari sunt pline de ce și-au stricat capul și sănătatea trupescă cu beutura. Ne pare de necrezut știrea și pentru aceea, că Dl Ministru de culte și instrucțiune publică acum decurind a dat ordin tuturor comitatelor să aducă legi pentru împedecarea beuturilor, ce ne prăpădesc și a poruncit învățătorilor se luere contra beției.

Preoții gr. cat. din 4 protopopiate s'au înfățișat zilele trecute cu cerere înaintea hunului nostru Metropolit din Blaj, rogându-L, să cêră dela stat îmbunătățirea sorții preoților, ce de rea cum e, nu se mai póte suferi.

Noi încă am avut înainte cunoștința de hotăririle fraților din cele 4 protopopiate și chiar am fost rugați, să scriem despre mișcarea lor, ca și preoții din alte protopopiate să le urmeze. N'am făcut-o însă până acum, deși știm cât de săracios sunt răsplătiți preoții gr. cat., cu tóte că și aceștia sunt vrednici de alăta bunăvoință din partea statului, de câtă sunt învrednicii preoții de altă lege din țară, cari toți sunt plătiți de stat. N'am scris, pentru că noi simțim nu numai lipsele, ce le au preoții, ci în aceeaș vreme vedem și norii grei, ce stau să se desearce cu tóta turbare asupra neamului și a credinții noastre. Părerea noastră e, că numai așa va fi munca

Pe Eminenția Sa Rampolla, căci așa titlul au cardinalii, l'am văzut și eu odată sara în biserica sfântului Petru. E un om înalt sdravên, cu ochi ageri, nasul e așa numit corvin, adecă încârligat. E un om, care când e vorba de drepturile bisericeii, nu lasă din ele nici cât e negru sub unghie. Și acesta o face el cu tot dreptul, căci el știe, că biserica are drepturile sale dela iubitul său Mire, dela Domnul Christos, și ea e datorință, să și-le apere și să nu le lasă pe mâna ómenilor fără de lege. De aceea pe Rampolla îl iubesc fórté mult Cardinalii, și dacă Dumnezeu va chema la sine pe Sfinția Sa Leo XIII, póte că Rampolla va fi ales de Papă. De Dumnezeu, căci ar fi un vrednic urmaș al Sfinției Sale Papei de azi!

Mai sunt în Vatican și alți ómeni mari, grofi, baroni, și alți nobili mari. Așa și dela noi este unul, din Ungaria, groful Zichy, un om fórté bun, ca un ínger. Și eu am avut fericirea să vorbesc cu el, dar așa de fericit m'am simțit. Așa după nume și după faptele lui îl cunoșteam eu mai de mult, și acum când am putut și povesti cu el, tare m'am bucurat.

Mai sunt în Vatican episcopi, canonici, preoți și teologi. Apoi ómeni cari li slujesc Sfinției Sale Papei, cum e și groful Zichy.

În epistola următoare te voiu conduce prin chiliile Vaticanului.

La revedere!

Unchiul Iob.

noastră rodnică, dacă nu o parte, sau alta a preoției, ci cu toții, umér la umér, vom lucra. Unitatea în lucrare vom ave-o însă numai atunci, când preoții cât mai mulți din tóte protopopiatele, din întregă provincia metropolitană, ori și numai din Archidieceasă, se vor întruni într'un congres, unde se se hotărască cele ce sunt de făcut. Acolo ne-am putea sfătui ce e de făcut și împotriva socialismului păgân, a nazarenismului, și peste tot împotriva tuturor celor ce propagă necredința. Cu un cuvânt în congres se se iee măsurile de lipsă nu numai pentru îmbunătățirea sorții preoților, ci și pentru scăparea poporului nostru de ruină morală și materială.

Ideea unui congres preoțesc e îmbrăciată de mulți și în considerarea foloselor mari, ce le-ar aduce; nu putem, decât să îndemnăm pre toți frații, ca să mediteze asupra lucrului, se-și espună părerile și luminându-ne imprumutal, în curând se și intrupăm această idee, care se facă începutul unui nou curent în viața și activitatea clerului nostru gr. cat.

Un rar și prețios dar e vorba că va primi noul Episcop al Lugojului, Ilust. Sa Dr. Vasile Hossu, dela Roma. Episcopii, cari se sfințesc în Roma toți se socotesc ca și când ar fi sfințiți de însuși S. Sa Papa, pentru-ce li-se împărțesc daruri câte o cruce frumósă, ori un potir. Episcopii sfințiți afară de Roma nu primesc atari daruri decât în casuri fórté rari. Intre cei puținii e Ilust. Sa Dr. Hossu, care va primi o cruce, ca semn al deosebitelor simpatii de care se bucură în Roma.

Rógă-te și lucră!

— Continuare. —

Dar este o împrejurare, vrednică de luat în samă. Acesta e folosirea fără de suflet a muncitorilor din partea capitalului, adecă a bogătanilor. E și nedreaptă și primejdiosă acesta.

Cam băgăm de samă, că prin grămădirea averilor în mâinile puținora, nenumărați ajung la lipsă și sérăcie. Asta se observă mai ales de când mașinile de tot felul fac netrebuincioase brațele omenesți și de când felurile descoperiri mai nóue ale minții omenesți fac pe unii se ajungă în grabă la venite nespuse de mari.

Prin acestea muncitorul își vede primejduit viitorul său și nu ne putem mira, că se silește a schimba stările de acum.

E întrebare acum, că pute-s'ar face o îndreptare aci, înlăturând părțile rele ale capitalului, atinse mai la deal?

Proprietarul e stăpân cu drept peste averea sa, fie mișcătoare ori nemișcătoare, dar nu-i stăpân peste deapropiele său, încât să-l folosescă după bunul plac. Asta ar fi sclăvie și călcarea în picior a drepturilor, date de către Dumnezeu naturii. Prin asta s'ar periclită chiar statul, a cărui putere stă în familia cinstite și sănătoșe. Nu urmează din norocul unuia, ca altul se fie nenorocit. Dreptul înceată a fi drept când nimicește dreptul altuia: acesta e dreptul de a putea trăi.

Capitalistul se nu-și uite, că omul om rămâne și lângă mașină și nu póte fi socotit drept marfă, căci astfel de capital și-ar perde dreptul de a fi. Numai capitalul, folosit fără suflet, croește stările primejdioșe din zilele noastre, ridicând om asupra omului, slăbind legăturile sociale.

De vom cumpăni tóte acestea bine; de vom socoti că îmbogățirea prea mare a unora a făcut să se prăbușescă și vechia Romă, iar în vremile noastre înmulțește numărul proletarilor, gata se amenințe țeri și chiar părți de lume; apoi trebuie să vedem, că societatea noastră omenească merge spre o crisă (primejdie) mare. Și asta mă face și pe mine să mă ocup în partea următoare cu întrebarea: Ce legături are cauza muncitorilor cu religiunea și ce póte face biserica spre delăturarea primejdiei?

II.

Căștigarea de avere și muncă a împreunat-o Dumnezeu cu osteneală și suferință. Despre asta vorbește ast-fel biblia: Intru început a făcut D-zeu cerul și pământul. Pentru lucrarea pământului a pus pe om, făcându-l stăpân peste tóte produsele lui. L'a așezat în raiu, ca se lucreze acolo și să-l păzescă. Munca încă nu era legată de suferință, pentru-că omul cel dintăiu era înzestrat cu însușiri mai pe sus de fire; și sarcinile vieții îi erau necunoscute. (Fac. II. 5., 15.).

Voia liberă a omului însă s'a resculat împotriva Ziditorului. Urmarea răscólei a fost osândirea: „Lui Adam i-a zis: pentru-că ai ascultat glasul muierii tale și ai mâncat din pomul, care ți-am poruncit ție, că dintru acela singur se nu mănă, blăstemat pământul intru lucrurile tale: intru năcazurii vei mânca dintr'insul în tóte zilele vieții tale. Spini și polomidă o'a răsări ție și vei mânca iarba pământului. In sudorea feței tale vei mânca pâinea ta, până te vei întorce în pământ, din care ești luat, că pământ ești și în pământ te vei întorcel.” (Fac. III. 17—19).

— Va urma. —

Eremitul.

Pilda împărătescă.

Duminea trecută am cetit în S. Beseică aceea parte din „Révașul“ nostru, în care confratele din Viena, ne spune, că Maiestatea Sa a eșit cu ghenării cei mai vestiți cu icónele în Viena, ca și Românii noștri pre la Ispas și pre la Rusalii. Maiestatea Sa, om bêtân de preste 70 ani și cel mai mare Domn al nostru după Dzeu, a avut răbdarea, credința și tãria trupescă să asculte sfința slujbă și încă apoi cu făclia aprinsă în mână să iasă și cu icónele. Iar ai noștri, adese ori ómeni ca lei, când trag de eșit se duc acasă. Micii suntem și mică ne este și credința și dragostea noastră cătră Dzeu, pre lângă credinții dragostea cătră Dzeu a Maiestății Sale și al altor domnitori creștini. Pentru aceea la auzul pildei împărătesci și creștinesci s'au impiut ochii de lacrimi la acei credincioși ai mei, cari-L cunosc personal și cari L'au auzit chiar vorbind. Așa după eșitul din biserica unul mi-a spus: că la nește manevre mari împărătesci Maiestatea Sa o dat mâna cu un capitán român și i-a zis: „servus Câmpean, es war sehr gut,” românește: „Fi salutal Câmpean, a fost fórté bine.” — Maiestatea Sa ca creștin bun iubeste pre Românii creștini cari ca Dinsul păzesc legea lui Christos, că numai aceea pot fi și ómeni de omenie. — Drept aceea mult ar pótea să învețe din asta pildă împărătescă cărturarii noștri mireni, cari altcum se laudă a fi mari români (Dómne, ce bine ar' fi se fie așa!) dar biserica lor românească n'o calcă numai la zile mari, odată de 2 ori pe an; ér' de eșitul cu icónele la țarină, când se face rugă pentru înmulțirea fructelor pământului, pentru buna liniștea aerului, pentru vremuri cu pace și pentru întărirea unirii și-a iubirii dintre frați — fântâna fericirii noastre pămentești și cerești — nici pomană! . . . Țiganii nu țin nici o lege, nici un obicei, nau tradiții, nu credință strămoșască; trăiesc din furt, din datul cu cărțile, din înșelațiuni. Țiganii însă au influențat asupra pocăiților flămânzi ca și țiganii și asupra social democrațiilor — de regulă jidani huiduiți din lume — cari încă și-au părăsit legea și obiceiurile în cari s'au născut și ca și țiganii vreau a trăi ori din înșelațiune ori din răpirea averilor ómenilor de ómenie și harnici. Lucru ușor de priceput că omul ceși despretuește legea lui creștinescă ajunge la fără-de-lege, la păcat, la crimă, cari la capăt se gată cu sbicul lui Faraon. Ore ai noștri când nu bagă în sémă legea poporului și ceremonile lui religioșe, pre cari le țin împărății pământului și-le cinstesc, nu mână apa pre móra țiganilor și nu-se înfrățesc cu copiii de suflet ai țiganilor, cu pocăiții de fómé, și ca social-democrații de astăzi scăpătați din avere prin desfrân? Și ore este cu puțință, că un Român cu mintea întregă se se apropie de cei ce ca țiganii n'au nimic sfinț, n'au nici un ideal. . . Nu cred! Și în ei este credința lui Petru și dacă ca Petru se pare a-se fi lepădat de Christos, cauza este că din gazetele noastre până astăzi — onóre excepțiunii — ca un miros cu rea mirésimă a suflat preste publicul nostru ura urită lui Dzeu și defaimela ceea mai urite asupra Episcopilor, asupra preoților celor mai buni și peste tot asupra întregului cler, care a fost și este póte astăzi privit ca reprezentantul întunerecului pre lume. — Révașul, credem, nu va fi așa, ci unde va vedé, că-i buba mai rea acolo cu mai mare iubire va aplica medicina de lipsă cu istețime, luminându-ne pre noi cești dela sate cu lumina Evangeliu lui Christos și cu lumina faptelor principilor români înșirate în istoria națională. Ne va spune „Révașul“ că Românii mari prin fapte — nu prin flécuri — n'au părăsit bisericele, ci le-au zidit. Așa Ștefan cel Mare, Domnul Moldovei a zidit 40 de biserici de multămită lui Dzeu, că de 40 de ori a bătut pre vrăjmașii némului său român, pentru cari fapte mari a căpătat dela Papa dela Roma numele de: „defensor fidei” românește: „Aparatorul Credinții” deși a fost gr. or. dar' n'a fost pocăit flămând. Asemenea Michaii Éroul, de câte-ori începea vreo luptă mare, mereu în genuchia — ceea ce unii cantori ai noștri n'o fac — și se ruga lui Dzeu cu tóta ostirea și bătea câte cu 8000 Români câte 200 de miț păgâni de nici dinți în gura nu remănea la ghenării lor. Cum se luptau ei pentru neam, cum se rugau eroii români, pentru țera, cum își iubeau ei sociile legiuite și cum să îngrijau de creșterea copiilor lor ne-o spun mai mândru cei ce știu scrie versuri, de unde se vede, că chiar dragostea lor ca ómeni a fost sfințită prin sfința taină a căsătorii dinaintea Altariului, nu prin înșoțiri cu mândre de pre sub garduri și din tindă.

Iată un picuraș din scrierile poeților despre faptele Românilui mare din bêtâni.

„Peste zece sute Capitan sunt eu
Și ca zece sute bate pieptul meu. . .
O rugă sfântă cătră Cériuri sbóra
O rugă sfântă cătră Dzeu. . .
Românul se rógă pentru al lui țera
Și pentru a lui dómna, scump ángerul său.

Ér când móre pentru toți și tóte pre câmpul de luptă, el zice:

„Spuneți, Dómnei mele se nu se măchnescă,
Ci-n iubirea țerii îi mei se-i creșcă. . .

Adeca Românii mari afară de aceea că știau lupta pentru Dzeu, legea și credința noastră, dar' trăiau și în căsătorii legiuite. De pilda Michaii Éroul a poruncit Dómnei Florica de pre Câmpia Turzii să-și creșcă copii în iubirea țerii, când hoștește l'au omorit valonii lui Basta și-ai lui Bori. Ei nu știau de înșoțiri dobitocești ca frații din Comitatul Clujului și ca mai nenorociiți frați din mândrul Bánat. . . Și noi fraților, când facem neblesnicii, se avem obrazul a-ne mai numi Români ca Ștefan și Michaiu? Rușine se-ne fie! Intorceți-Ve, fraților, de pe căile vóstre rétăcite și vă închinați la icónele mari ale strămoșilor voștri și trăiți în lumina faptelor lor. Că aducerea aminte de faptele străbune, ne va da suflet și putere în lupta de azi pentru patrie, lege și națiune. Ce bine ne-au făcut țiganii, pocăiții și social-democrații, de vă închinați la ei ca la nește icóne, icóne țigănești, icóne jidovești, icóne desbrăcate de ori ce simț și pildă bună?!

Poporul Român crescut în căsătorii legiuite sub aripa bisericeii a fost popor brav și cel ce prin pilda rea departă poporul de preoți și de biserica este omoritorul poporului. Că precum hrana trupului stă din aer, lumină, mâncare și apă așa viața unei națiuni stă din biserica, din credință, din datini și din obiceiuri strămoșesți. Că tóte acestea biserica și preoțimea ei le-a ținut în pieptul lor, ca o găzdoie hainele de sêrbători în ladă. — Ca flórea scuturată, ca spicul gol, ca norul fără plóie, ca smochinul frunzos fără smochine este acel cărturariu român ori necărtu-

După întrebunțare de câte-va ori face pelea feței netedă cum e catifeaua și albă ca neaua

Crema de viorele alui Tits

O dosă costa 1 corónă.
Deposít principal la Török
József Budapest Királyi
— uicra 12 szám. —

Se póte căpăta în apoteca la „S. Treime“ în Gherla — Szamosújvár.

rării în care frații lui nu află pildă bună, ci numai un color desbrăcat de tot aceea, ce pre creștin, creștin l'arată și pre Român, Român l'face a fire.

Deșteptați-Vă dar' fraților, ascultați preoții vostri, cari numai bine vă vreau, că-s jurați pre aceea, și nu uitați că drumul, care duce la biserică este drumul mântuirii și mângâierii vosre. In legea voastră trăiesc împărații pământului nu Tiganii și Jidanii. Luați pildă dela Măiestatea Sa, care iubește preoții, biserică și legea lui Christos și pre care Ceriul se-L țină mulți ani fericiți, se ne mai pōtă da atari pilde creștinești-impărătești, de cari ne crește inima, ni-se înflăcăreză iubirea cătră de-apropele și ni-se umplu ochii de lacrimi.

Veritas

DE PESTE SĂPTĂMÂNĂ.

† Papa Leo XIII.

S'a stîns din lumea pămîntescă lumina aceea vie, blîndă, care mai mult de un sfert de veac a strălucit de pe tronul sfîntului Petru din Roma, și s'a rentors acolo de unde a scoborit, la Părintele luminilor, în Ceriuri.

Grea ia fost despărțirea acestei lumini, intrupate în papa Leon de la Roma, și mult a ținut sbuciumarea, între viață și mōrte, a celui ce lupta vieții așa de îndelungat și cu atîta isbîndă mărēță a purtat'o. Dar și stîngerea aceasta greoie n'a făcut de cît ca să strălucescă de nou, în fața întregii lumi, figura fără de samân a marelui Părinte al creștinătății, și se pună într'o nouă și neperitōre strălucire stîncea aceea tainică, pe care Domnul a zidit biserică sa sfîntă.

După cum în amurgul de sară cînd sōrele mîndru apune reversă pe culmi strălucirea n'focată a întregii sale măriri, așa — cum însuși cîntase — și Papa Leon apunēnd îmbracă în para măriri a bisericeii stînce, care tîrie de nimic neinvinsă a dat vieții sale întregi, și de pe care cu farmec fără pāreche a strălucit peste întreg rotogolul păstorirea sa pārintescă plină de darul iubirei.

Senina lui mōrte n'nschimbă pāreera pāgână despre a mōrții grozavă durere. Cînd el se cobōră în criptă, de fapt se înaltă cu zimbetul fericirei pe față spre ceriuri, privilegiate dumnezeescă aretînd omenilor și āngerilor deopotrivă. Și lumea învăluită cu grijile negre a vieții celei fără de mângăierea credinței, uimită își perde privirea spre El, și se'nchină, aducāndu-și aminte de cruce, de cer, de viața ce nu mai are sfîrșit.

Și în El pe o clipă măcar se'ntălnesc privirile tuturor celor din lumea creștină, fără de nici o deosebire, de limbă, de neam ori de țară,

Dar noi, care gîntea latină de mamă și Roma, de leagăn ni-o știm, și cari în a lui strălucire găsim strălucirea și raza stelei ce impodobește fruntea crăiesei între neamuri, cum am lipsi dintre neamuri cari plîng pe pārintele lor?

Că el de la noi n'a lipsit, și cu drag ne-a privit ca pe o straje în Carpați și la Dunărea lată, și durerile noastre știind, Imperatului nostru le-a spus, cum însuși a mār-turisit, cînd cea dintăiu ceată de Romāni peregrini a primit la tronu-i de Papă al Romei.

La scriu-i și noi vom depune o lacrimă de fiască iubire, nu de durere pāgână, ci a credinței lacrimă sfîntă, udānd a unirei cu Roma florea cea dalbă.

Că știm cu tîrie și credem că o stea de apune în Roma, ear steauă resare în locui, și leul cînd mōre la tronu-i alt leu se ridică mai mîndru, pāzind moștenirea cea sfîntă alui Petru.

— **Papa Leo al XIII.** a încetat din viață Luni, în 20 Iulie la 4 ceasuri după amezii. A murit lin, ca un prunc nevinovat, fiind aproape până la sfîrșit în lumina firei și a minței. S'a născut la anul 1810, în orașelul *Carpineto*, din Italia. A fost în anul 94. În 1893 și-a serbat iubileul de 50 ani al episcopiei, cînd a primit pe cei dintăiu Romāni în peregrinaj. În 1898 și-a ținut iubileul de 25 ani ca Papă, cînd asemenea a primit o ceată de peregrini Romāni. A fost unul dintre cei maimari Papi dela Roma.

— **Despre mōrtea Papei** tōte foile din țară scriu articoli lungi și frumoși, plini de laude. Măiestatea Sa Impēratul Rege a fost cel dintăiu care și-a exprimat cardinalelor jalea pentru mōrtea Papei.

— **In Cluj** vestea despre mōrtea Papei a sosit Luni seara la 8 ceasuri. Marți dimineța pe biserică gr. cat. s'a pus steag negru. Miercuri s'a pus steag negru pe tōte bisericile catolice, și în tōtă ziua de 3 ori se trag tōte clopotele dela tōte bisericile, până la înmormintare. În mormintarea Papei va fi Vineri ori Sămbătă.

— **Duminecă** se va face în biserică gr. cat. din Cluj parastaș pentru Papa Leo.

— **Alegerea noului Papă** se va face în Roma în 1—2 August.

— **„Reuniunea femeilor rom. cat. din Zlatna“** va arangia o petrecere de vară în folosul său la 2 Aug. n. (S. Ilie.).

— **In Baia-mare**, la adunarea „Asociațiunei“ nu va cînta corul d-lui Dima din Brașov, cum se vestise, ci un alt cor bărbătesc. La concert vor avea parte: dșorele Virginia Gall, Anuța Oniț Valeria Isac și Lucreția Mureșan, apoi tinerimea academică din părțile Sătmarului și Năseudului. In pause va cînta copila lui Criștof din Bistrița. Concertul se va ținea în 9 Aug. seara și va avea 14 puncte. In 10 Aug. va fi bal în otelul orașenesc. In pausă se vor juca călușerul și bătuta. De alt-fel comitetul din Baia-mare a publicat prin ziare un program deosebit de amenunțit pentru tōte serbările.

— **In Aghireș** se va ține acum Duminecă, în 26 l. c. adunarea despărțemintului *Cluj* a Asociațiunei. Ar trebui ca tōți fruntașii din satele din jur, și cît mai mulți țerani să se întălnescă atunci în Aghireș.

— **In Ciucea** s'a ținut Duminecă. 19 l. c. adunarea despărțemintului *Hida-Huedin*. A fost o serbare frumoasă. In biserică a slugit s. liturgie protopopul din Morlaca *Ioan Pop*, și doi preoți, *Truța* și *Agrișan*. A predicat fōrte frumos d. protopop despre familia creștinească și legătura sfintei căsătorii. După prânz s'a ținut adunarea în biserică. Președintele *Ioan Pop*, protop. a aretat în cuvîntul de deschidere cumcă numai învățătura, cartea românească, a mîntuit și pōte mîntui pe Romāni din Ardeal. S'a făcut apoi dare de samă despre lucrarea comitetului. Invețatorul *Dem. Zah*, din Nireș a vorbit apoi frumos despre hărnicie și despre pomărit. A vorbit fōrte frumos *Dr. Amos Frāncu*, advocat în Cluj, aretānd poporului ce rost are „Asociațiunea“ și adunarea de azi. Pagubă că n'au fost mai mulți țerani, să audă frumoșele cuvinte și bunele învețturi. Noi vom da din ele în *Răvaș*, dar ar fi trebuit să fie acolo mii de omeni să le asculte și se învețe. La banchet a toastat frumos protopopul *Ioan Pop*, protopopul *Dr. Dăianu*, *Dr. Frāncu*, *Domocoș*, preot gr. or. în Bratca, *Podōbă* și inveț. *Cipon*. Pagubă că o adunare așa de frumoasă n'a avut public mai mare.

— **Instalarea Episcopului Radu** la Oradea-mare sa amānat pe 16 August n.

— **Sfințirea Episcopului Dr. Hossu** sa amānat pe timp nedeterminat.

— **Școla de industrie pentru fete in Cluj.** Acēsta școlă o susține reuniunea transilvān. de industrie pentru femei. Este ajutorată și din partea statului. Sē primesc eleve, cari au absolvat 4 clase superiōre și au de scop a-sē pregăti ca profesōre de lucrul de mână, limba magiāră, matematică, desēmn și metoda educațiunei. Cursul ține 4 ani. Eleve eminate și ordinare pot face esamenul de calificățiune din studiele amintite la preparandia de fete și cu 3 ani. In anul școlastic trecut au fost în anul I. 25 eleve, din cari una Romānă, in al II-lea an 32., (Romānă 1.) in anul al III-lea 11. (Romāne 2., 1 ordinară și 1 estraordinară), in anul al IV-lea 20, Romāne 2 estraordinare. Esamenul de calificățiune l'au susținut 4, însă dureri numai una Romānă: dșora *Virginia Podōbă*, fiica directorului de bancă *Basilu Podōbă*, calificată cu eminentă după absolvarea cursului III. și stipendistă de Blaj. Espusețiunea lucrurilor de mână a elevelor a fost fōrte frumoasă. Cele mai multe și frumoșele lucruri le-au avut elevele, cari au făcut esamenul de calificățiune. E de dorit ca Romāncele nōstre să cerceteze cāt mai multe acēsta școlă de model.

— **Din Sānmiclăușul-mare** ni se scrie: Pre la anul 1890 parochia nōstră gr. cat. neavēnd nici biserică, nici casă parochială a primit din fondul religionar 1112 corōne la an pentru închirierea unor localități pentru capelă și locuință parochială. De acolo primește și parochul 954 cor. ca salariu congrual, tot din fondul rel. a primit și cantorul ca salariu 168 corōne. Cu tōte aceste după împrejurări numai așa am putea ținea paș cu celelalte confesiuni, decumva ajūtorele arētate s'ar duplica la dotațiunea parochului și a cantorului. Er ce privește biserică fiind terminată edificarea ei in anul 1902 censul de 1112 corōne a încetat de a se mai da din fondul religiunii, după ce in 1900 s'a fost dat 18 mii corōne din fondul religiunei. Numērul credincioșilor s'a sporit peste 1000 de suflete. Mult a ostenit Ilustritatea Sa Domnul Episcop *Demetriu Radu* cu canonicul *Ioan Borōș* până cînd a potut pune la cale edificarea acestei biserice, care find un edificiu mārēț din material solid va sta pre mai multe veacuri spre mārirea lui Dzeu, mântuirea celor credincioși și lauda guvernului diecesan. Inse la aredicarea acestui edificiu monumental a luat parte activă și *Escelentia Sa Coloman Naco* ore-cānd conte de *Nagy-Szent-Miklōs* consilieriu intim de stat și proprietar mare, care de bunăvoie a dāruiit teritoriul intravilan de 1180 □, loc fōrte acomodat, pre care să fie edificată biserică. Acest conte a

fost un adevērat pārinte al foștilor urbarialisti, din care causă poporul l'a iubit și deci in dominiul său nu sunt turburări între omeni pentru lucru, cum se pōte ceti in tōte zilele pe la alte domini, cāci și nepotul său *Aelwandru Naco* purcede pre urma moșului său cu blāndeță și premērgānd cu esemple de dreptate și pietate in tōte afacerile, împārțind ajūtore celor lipsiți in tot anul. Recunoscēnd noi binefacerile acestea ne esprimām mulțămītă profundă. Asemenea primească mulțămītă din partea curatoratului bisericesc tōți aceia, cari au concurs cu ajūtore la ridicarea bisericeii, cu deosebire poporul credincios, care a lucrāt la biserică. Au mai făcut daruri pentru inzēstrarea bisericeii anume:

1. *Iuliana Funariu* un prapore in preț de 38 cor. 2. *Hedige Moldova* fica conducătoriului cărții fundare: două velturi frumoșe pre altar lucrate cu multă istețime, cu flori de mătasa, in preț de 30 cor. 3. *Ana Sarafolean* alui *Cosma*, o cămeșe pentru preot in preț de 20 cor. 4. *Lina soția lui Vasiliu Stamate* un mēsaiu pre altar, in preț de 20 cor. 5. *Evasotia* lui *Ioan Farca* un mēsaiu, pentru cei cununanți in preț de 10 cor. 6. *Ana Olariu* una invēitōre pre icōna *Maicei Domnului*, in preț de 12 cor. 7. *Contele Alexandru Nakó* la mōrtea moșului său *Coloman* a donat 25 cor. pre care cumpērāndu-se pānză, reuniunea femeilor pentru infrumșetarea bisericeii a cusut gratis zece cămeși (stihare) la pruncii ministranți.

Astfel pe încetul biserică nōstră va fi inzēstrată cu tōte cele necesare la măiestatea cultului divin, cāci mai are biserică in deposit la Veneratul Ordinariat 1450 corōne, primite din fondul religiunei pentru instrucțiunea internă, deci îndată ce edificiu bisericeii va fi bine uscat, se va da pictoriilor ca se o zugrāvescă, spre care scop sa făcut și planul și proiectul de spese, revēzut deja și de cătră Veneratul Ordinariat.

Inaintānd āstmod parochia și in cele sufletești ca și in cele materiale, in scurt timp va ajunge a fi o comună de model in tōtă diecesa, cāci poporul este fōrte diligent, și cu ajutorul Domnului se mai pot realiza multe lucruri folositōre. *Vasiliu Deciu* paroch gr. cat. romān.

— **In Bontida** se va da o petrecere de vară in 26 Iuliu n. Venitul e destinat spre ajutorarea celor pāgubiți prin foc. Inceputul la 6 ore sara.

CĂRȚI DIN TŌTE PĂRȚI.

Ernut la 13 Iulie 1903. Am cetit in „Poporul Romān“: „*Răvașul*“ din Cluj, care a apărut acum 3 luni, face apel la publicul Romānesc ca să-l sprijinească scl. Informāndu-mē despre „*Răvașul*“, am rēmas uimit, cum de o fōie așa solidă și creștinească, care luptă in potriua socialismului, nazarenismului și pentru cultivarea poporului, nu e sprijinită și până acuma nu e îmbrățișată de fiecare creștin știutoriū de carte, cu atāt mai vērtoș cāci și prețul de prenumerațiune e unul dintre celea mai ieftine. Mī-am făcut fel de inchipuirī. In urmă mī-am pus întrebarea: Ore „*Răvașul*“ e redactat și edat de persoane strēine de limba și legea nōstră? Sunt ore in fruntea *Răvașului* persoane necunoscute nouă? Nu. Ore așa iute se uitām pre editorul *Răvașului*, care a fost colaborator și redactor la *Tribuna* și care de presinte ca protopop in Cluj, condus de simțemēntul creștinesc, dragostea și alipirea cătră poporul creștinesc, nu se indestulește că predică numai creștinilor din Cluj, ci prin fōia edată de Dēnsul voeste să ne adune pre tōți creștinii sub aripile Sale și se ne povēțuiască pre cale creștinească, țināndu-ne tot-odată in curent și cu întēmplările lumești. Și noi față de fōia acēsta totuși se ne arētām nepăsători? O singurā fōie creștinească menită anume pentru popor și noi se nu-o îmbrățișām? Tare-mī vine a crede, că apariția fōiei acēsteia încă nu a ajuns la cunoștința poporului și că — onōre esceptiunilor — d-nii preoți rogați fiind ca să încunoștințeză poporul despre apariția *Răvașului* puțin sprijinitori au potut cāștiga, va se zică nu mult interes au arētat.

Cāci eu nu cred că Onor. d-nii preoți ar fi îndemnat poporul, ca să prenumere socialiștele foi ce apar in *Budapesta* și *Timișōra*? și cu tōte acestea in fōrte scurt tēmp și-au aflat aderenți, colaboratori și sprijinitori cu drōia. De aicea conchid că poporul știutoriū de carte, cu drag îmbrățișază ori ce fōie scrisă romānește, numai ca și el se cetească să-și adepse sufletul, și că dacă ar fi ajuns la cunoștința poporului „*Răvașul*“ din Cluj și li-s'ar fi espicat bine, nu cred că ca să-l sprijinească.

Fraților Romāni! Dacă *Răvașul* din Cluj, condus de dragostea ce o are față de poporul creștinesc uită tōtă jertfa și osteneala, numai ca și noi să avem o fōie bună creștinească, care se ne lumineze mintea, se ne lārgescă cunoștințele și se ne crească, cultivate in spirit creștinesc, se-L primim cu cea mai mare bucurie.

Sus inimile! și se arētām *Răvașului* că-i suntem mulțămitori și fii credințioși ascultători. Grăbiți-Vē după cum și eu mē grābesc, și rog pre M. On. Redacțiunea să binevoieți a-mi trimite prețitul „*Răvaș*“ la adresa: *Teofil Moldovan* inv. in *Ernut*.

Moldovanu Basil

„THE STANDARD“

— fundată în anul 1825. —

Efectuește
asigurări de viață
pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incaso anual	Coróne:	32,000.000.—
Dividende solvite	Coróne:	170,000.000.—
Avere proprie	Coróne:	260,000.000.—
Despăgubiri de viață	Coróne:	520,000.000.—

Agentura generală pentru
Transilvania:
Cluj, strada Ferencz-József nr. 17.
Filială pentru Ungaria:
Budapesta, strada Kossuth-Lajos
nr. 4. în palatul Standard.
(Casa proprie).
Centrala generală:
Edimburg. (Anglia.) 17, 6—

Scrierile mai nouse ale Doctorului Bunea:

1. „Discursuri, Autonomia bi-sericică, Diverse,“ volum 8° de 534 pag. Prețul 5 coróne.
2. Episcopii Petru Paul Aron și Dionisiu Novacoviciu, sau istoria Românilor Transilvăneni de la 1751—1764. Volum 8° 517 pag. Prețul 4 cor. 50 fil.
3. Vechile Episcopii Românești, a Vadului Geoagiului, Silvașului și Belgradului. Volum 8° de 160 pag. Prețul 2 cor 50 fil.

Se pot procura și dela

Administrația „Révașului“
Cluj, Jókai-utca 6.

(La comande din afară este a-se adauge pe lângă preț și taxa de porto postal).

Un însemnat procent din prețul cărților e destinat pentru
biserica cea nouă
din Cluj.

Wilheim Ignác

ingenieur

Budapesta, VIII. Kender-u. 8.

Primește ori ce fel de
măsurare de pământ,
mappare,
aranjeare de posesiune.

După acord marchează linia
căii ferate normale ori
inguste.

Prețuește moșii, esoperează
și valorează patente, pre
lângă onorar echitabil.

Ofertele sunt a se trimite
la adresa de mai sus.

„ECONOMUL“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚIUNI

Centrală în Cluj (casa proprie)
strada Vesselényi-Miklós-utca 26.

Filială în Gherla (Szamosújvár)
strada Alsó-viz-utca n-rul 18.

Intemeiat la anul 1886.

Are Capital social in 2000 acțiuni K.	200,000.—
„ Fonduri de rezervă „	130,773.—
„ Fonduri culturale și de binefacere „	8.900.—
„ Depuneră spre fructificare . . . „	1.003,211.—

Primesce depuneră spre fructificare dela privați cu 5% -te și dela corporațiunii culturale sau filantropice cu 5 1/2 % -te;

Escomptează cambii cu cel puțin două subscrieri;
Dă imprumuturi pe cambii cu acoperire ipotecară cu 7% și 8% -te;

Acórdă imprumuturi de Cont-curent cu acoperire de harti de valóre notate la bursă cu 6% și 7% -te;

Efectuesce tot felul de operațiunii de bancă.

Adresa: „ECONOMUL“ Kolozsvár.

Direcțiunea.

5, 17—50.

AGENTURA GENERALĂ

DIN CLUJ A BĂNCEI DE ASIGURARE

„TRANSYLVANIA“

primește și efectuește oferte de asigurare din comitatele: Cojoana, Murës-Turda, Turda-Arieș, Bistrița-Năsăud, Solnoc-Do-băca, Ciuc, Sălagiu, Sătmar, Bihor, Ma-ramureș.

Asigură mai ieftin contra focului și **explosiuni** ori ce fel de edificii, măr-furi, mobile, vite și produse etc.

Asupra vieții omului

face asigurări în toate modurile obișnuite, anume: *capitale pentru casură de mörte, pe viață, de zestre, rente etc.*

ASIGURĂRI POPORALE fără cerce-tare medi-cală până la 1200 coróne.

Asigurări pe cheltuelile înmormintării, contra grindinei, sămănături de tot felul, nutrețuri etc.

„TRANSYLVANIA“

a fost întemeiată la anul 1868 și de atunci în decurs de 34 ani a plătit despăgubiri pentru foc de K. 3.042,619-84 fil., iar pentru capitale asigurate pe viață Kor. 2.992,162-98 fil. Suma asigurărilor contra focului e de K. 112 milioane. Suma asi-gurărilor pe viață e de K. 10-2 milioane.

Oferte și ori ce îndrumări se pot primi în limba românească și în toate limbile din țără de la

Agentura generală a băncii

„Transsylvania“

Cluj, piața „Emke-tér“ Nr. 16.

precum și de la agenturile locale și cercuale din comunele mai mari.

10, 14—40